

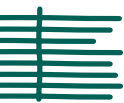

Cymun Bendigaid ar Gân

Sul cyn y Grawys

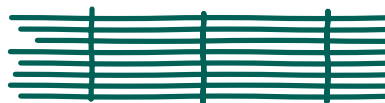
Cwincwagesima

19 Chwefror 2023 am 9.15am

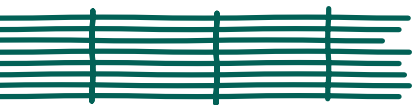

Cadeirlan
Deiniol Sant
ym Mangor

Saint Deiniol's
Cathedral
in Bangor

Croeso i Gadeirlan Deiniol Sant ym Mangor.

Rydych chi'n sefyll rwan
lle safodd Deiniol bron i
fileniwm a hanner yn ôl.

Yma, yn y flwyddyn
525, bu iddo gynnwll o'i
gwmpas gymuned lawn
ffydd, gobaith a chariad,
gan godi o'i chwmpas
ffens gyll—y **bangor**
gwreiddiol—iddi'n gysgod
ac yn noddfa.

Ein gweddi yw y cewch
chwithau, hefyd, eich
cofleidio yma gan yr un
ffydd, gobaith a chariad
a gyhoeddir gennym
heddiw ac sy'n ein
cyfareddu o hyd.

Yn Cymun hwn...

Yn y Cymun hwn byddwn yn cwrdd â
Christ mewn bara a gwin, ei Gorff a'i
Waed ef gyda ni.

1 Wrth inni ymgynnull, byddwn
yn paratoi ein hunain i gwrdd â
Christ trwy gyffesu ein pechodau
— y ffyrdd yr ydym wedi galaru Duw
yn ein bywydau — ac yn derbyn
gollyngdod, sef sicrwydd o faddeuant
Duw.

2 Yna rydyn ni'n gwranddo ar
ddarlenniadau o'r Beibl, gan
ganfod yno arweiniad, her,
cysur a newydd da gan Dduw.
Ymatebwn trwy gyhoeddi ein ffydd
yn y Drindod Sanctaidd a chynnig i
Dduw ein gweddi dros bawb mewn
angen.

3 Yn galon i'n haddoliad heddiw,
byddwn yn cymryd bara a gwin,
byddwn yn gofyn am fendith
gweddnewidiol Duw arnynt, yn torri'r
bara, ac — fel aelodau o Gorff toredig,
trwsiedig Crist — byddwn yn Cymuno.

4 Daw ein haddoliad i ben wrth
inni dderbyn bendith Duw, yn
gynhaliaeth inni wrth ymadael.

Waeth pa mor bell yn ôl y
gwnaethoch hynny ddiwethaf, mae
croeso i chi Gymuno yma heddiw. Os
hoffech chi Gymuno am y tro cyntaf,
neu gael eich Bedyddio, siaradwch ag
aelod o dîm yr Gadeirlan.

Ceir ffydd, gobaith a chariad yma i
bawb.

Addoli gyda ni heddiw

Mae'r llyfryn hwn yn cynnwys popeth a ddywedir ac a genir yn ystod ein haddoliad heddiw. Fe'ch gwahoddir i fynd â'r llyfryn adref gyda chi, i fyfyrion yn eich amser eich hun ar y geiriau sanctaidd sydd ynddo. Fodd bynnag, nid darllen neu arsylwi ydi addoli – ond gweithgaredd, a ninnau'n cymryd rhan, ochr yn ochr â'r rhai sy'n cynnull gyda ni ac, y tu hwnt i hynny, ochr yn ochr â llur' nef i gyd. Dyrchefwch, felly, eich llygaid; sylwch ar liw, golau, sain, symudiad a harddwch; codwch eich llais; cyfranogwch yn yr hyn a fydd yn eich gweddnewid, o roi iddo'r cyfle.

Yn ystod ein haddoliad, rydyn ni'n dweud ac yn canu gyda'n gilydd y testun **mewn teip trwm**. Darperir cyfieithiadau o ieithoedd tramor. Mae croeso ichi wneud arwydd o'r Groes pan fydd y geiriau wedi'u marcio ag ✠. Cynigir cyfarwyddiadau eraill (rhuddellau) **mewn teip coch**; os ydych chi'n ei chael hi'n fwy cyfforddus, eisteddwch yn hytrach na sefyll neu benlinio.

Hygyrchedd

Mae doler glyw ar waith – gosodwch gymhorthion clyw i'r lleoliad T.

Mae copïau print bras o'r llyfryn hwn ar gael gan y stiwardiaid.

Os oes angen waffer heb glwten arnoch (yn cydymffurfio â'r gofyniad canonaidd am 20 rhan o glwten fesul miliwn), rhowch wybod i stiward.

Mae tai bach ym mhen dwyreiniol y Gadeirlan, trwy'r drws i'r chwith o'r sgrin y Cwîr.

Os bydd angen i ni adael y Gadeirlan mewn argyfwng, arhoswch ar eich heistedd a dilynwch gyfarwyddiadau'r stiwardiaid.

Plant a theluoedd ifanc

Ceir gweithgareddau a chrefftau yn ystod y Cymun Bendigaid ar Gân bob dydd Sul yng Nghapel Mair, ar gyfer unrhyw blant hyd at 11 oed. Mae'r crefftau a'r gweithgareddau yn amrywiol, gydag o leiaf un yn ymwneud â themau'r Cymun ei hun. Caiff y gofod hwn yn cael ei staffio gan oedolion cyfrifol, a bydd plant dros 5 oed yn gallu mynd a dod. Bydd plant yn parhau i fod yn gyfrifoldeb eu rhieni neu eu gwarcheidwaid bob amser. Yn y lle cyntaf, dylai plant sy'n 4 oed ac iau fod yng nghwmni rhiant neu warcheidwad oni bai bod trefniant ymlaen llaw gyda'r rhai ar ddyletswydd wedi'i wneud.

O'r Ddarllenfa a Buchedd Bangor

Pob wythnos, anfonir ebost **O'r Ddarllenfa** at danysgrifwyr gyda hysbysiadau ynghyd â delweddau wythnosol o fywyd y Gadeirlan a'r Ardal Weinidogaeth. Os nad ydych chi eisoes yn danysgrifiwr, dilynwch y cod QR, neu ewch i **cadeirlan.eglwysyngnghymru.org.uk/Darllenfa/**

Buchedd Bangor yw ein cylchgrawn rheolaidd, sy'n cynnig cymysgedd o ddefnydd ysbrydol a gwybodaeth ymarferol am ein bywyd ar y cyd. Mynnwch gopi heddiw, neu ddilynwch y cod QR i ddarllen arlein.

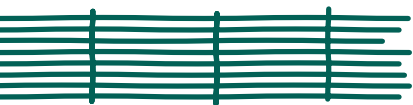
Buchedd Bangor

O'r Ddarllenfa From the Lectern

Trefn y gwasanaeth

Wedi'r hysbysiadau, codwn ar ein traed ar ganiad y gloch

Cynnull

Eryn

A musical score for a piece titled 'Cynnull' by Eryn. The score is written in treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a time signature of 3/4. It consists of six staves of music. The first staff begins with a treble clef, a sharp sign, and a 3/4 time signature. The music features a mix of quarter, eighth, and half notes, with some notes beamed together. The piece concludes with a double bar line and repeat dots. The notation is clear and legible, with a focus on melodic lines.

Haleliwia! Haleliwia!
Seinier mawl i'r uchel Dduw;
ef yw Brenin y brenhinoedd,
Arglwydd yr arglwyddi yw:
pwysa eangderau'r cread
byth ar ei ewyllys gref;
ein gorffwysfa yw ei gariad:
Haleliwia! Molwn ef.

Haleliwia! Haleliwia!
Gwyllo mae bob peth a wnaed;
cerdd mewn nerth drwy'r uchelderau
a'r cymylau'n llwch ei draed:
yndo mae preswylfa'r oesau;
dechrau, diwedd popeth yw;
newydd beunydd yw ei ddoniau:
Haleliwia! Molwn Dduw.

Haleliwia! Haleliwia!
Yn ei Fab daeth atom ni;
cyfuwch â'i orseddfainc ddisglair
yw y Groes ar Galfari:
ef yw sicrwydd ei arfaethau,
ef mewn pryd a'u dwg i ben;
tragwyddoldeb sydd yn olau:
Haleliwia byth! Amen.

Geiriau

Elfed (Howell Elvet Lewis, 1860-1953)

Cerddoriaeth | "Hyfrydol"

Rowland Huw Pritchard (1811-1887)

Parhawn ar ein traed tan diwedd y Weddi Gasgl

Cyfarchiad

✠ Yn enw'r Tad, a'r Mab, a'r Ysbryd Glân.

Amen.

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

“Byddwch gryf a dewr eich calon, yr holl rai sy'n disgwyl wrth Duw.”

Cyffes

Gan gynnull i ddathlu'r Cymun Bendigaid er gogoniant i Dduw, ymbaratown gan gyffesu ein pechodau,

ni sy'n methu â gweld arllwysiad calon Duw

mewn cread, cymuned a chymydog;

ni sy'n methu â dilyn Crist yn ein calonnau

mewn gweddi, defosiwn a chariad allblyg.

ni, er ymhell, y dygir ein calonnau i goflaid Duw

drwy air, sagrafen a gras.

Cyd-weddiwn.

Dad nefol,

yr ydym wedi pechu ar feddwl, gair a gweithred,

a heb wneud yr hyn a ddylem.

Mae'n wir ddrwg gennym,

ac yr ydym o ddifrif yn edifarhau.

Er mwyn dy Fab Iesu Grist a fu farw drosom,

maddeua inni'r cwbl a aeth heibio

ac arwain ni yn ei ffordd ef

i gerdded fel plant y goleuni.

Amen.

Yr hollalluog Dduw a drugarhao wrthyich,

✠ maddau ichwi a'ch rhyddhau o bechod,

a'ch cadw yn y bywyd tragwyddol.

Amen.

Parhawn ar ein traed

Kyrie eleison

Kyrie eleison. Christe eleison. Kyrie eleison.

Cyfieithiad

Arglwydd trugarha. Crist trugarha. Arglwydd trugarha.

Cerddoriaeth

Gwasanaeth Cymun yn C, William Mathias (1934-1992)

Parhawn ar ein traed

Gweddi Gasgl

Gweddiwn.

ODduw, a'n dysgaist mai diwerth yw ein holl weithredoedd heb gariad: anfon dy Ysbryd Glân, a thywallt yn ein calonnau ddawn odidocaf cariad, sy'n wir rwymyn tangnefedd a phob rhinwedd dda, y cyfrifir pwy bynnag sy'n byw hebdo yn farw ger dy fron di; caniatâ hyn er mwyn dy unig Fab Iesu Grist.

Amen.

Eisteddwn

Darlleniad

Darlleniad o Lyfr Genesis.

Yn y dyddiau hynny: Llefarrowdd Duw wrth Noa a'i feibion, a dweud, "Dyma fi'n sefydlu fy nghyfamod â chwi ac â'ch had ar eich ôl, ac â phob creadur byw gyda chwi, yn adar ac anifeiliaid, a'r holl fwystfilod gwyllt sydd gyda chwi, y cwbl a ddaeth allan o'r arch. Sefydlafr fy nghyfamod â chwi, rhag torri ymaith eto bob cnawd trwy ddyfroedd dilyw, na bod dilyw arall i ddifa'r ddaear." A dywedodd Duw, "Dyma a osodaf yn arwydd o'r cyfamod yr wyf yn ei wneud â chwi ac â phopeth byw gyda chwi tros oesoedd di-rif: gosodaf fy mwa yn y cwmwl, a bydd yn arwydd cyfamod rhyngof a'r ddaear. Pan godaf gwmwl ar y ddaear bydd bwa yn ymddangos yn y cwmwl, a chofiaf fy nghyfamod rhyngof a chwi a phob creadur byw o bob math, ac ni ddaw'r dyfroedd eto yn ddilyw i ddifa pob cnawd. Pan fydd y bwa yn y cwmwl, byddaf yn edrych arno ac yn cofio'r cyfamod tragwyddol rhwng Duw a phob creadur byw o bob math ar y ddaear." Dywedodd Duw wrth Noa, "Dyma arwydd y cyfamod yr wyf wedi ei sefydlu rhyngof a phob cnawd ar y ddaear."

Clywch air bywyd i'n byd.

Diolch a fo i Dduw.

Genesis 9:8-17

Catholigiaeth

Gwenallt

Gan hano o deulu a'i wreiddiau yn Sir Gâr, cafodd Gwenallt (David James Jones; 1899-1968) ei gongsriptio i'r fyddin cyn gorffen yn y chweched dosbarth. Yn wrthwynebydd cydwybodol i frwydro'r Rhyfel Byd Cyntaf, bu iddo dreulio dwy flynedd yng ngharchardai Wormwood Scrubs a Dartmoor. Bu'n darlithydd llenyddiaeth Gymraeg ym Mhrifysgol Aberystwyth am y rhan helaethaf o'i yrfa, ond gwnaeth ei farc fel bardd yr ymwybyddiaeth genedlaethol Gymreig. Mae ei farddoniaeth yn sôn am Gymru, ei diwylliant a'i chrefydd, a'r gwrthdaro rhwng bonedd ei thraddodiadau a materoliaeth ei bywyd cyfoes.

Fe'i carcharwyd gan Ei gnawd a'i esgyrn Iddewig
Y tu mewn i derfynau Ei wlad,
Ond fe'u rhoes fel estyll byw i'w morthwyllo,
A'u codi o'r beddrod, ar waethaf y gwyllo,
Yn gorff catholig gan Ei Dad.

A mwy y mae Caerdydd cyn nesed â Chalfaria,
A Bangor bob modfedd â Bethlehem,
Gostegir y storm ym Mae Ceredigion,
Ac ar bob stryd fe all y lloerigion
Gael iechydwrriaeth wrth odre Ei hem.

Ni chuddiodd Ei Efengyl rhwng cymylau Jwdea,
Y tu hwnt i dafod a llygaid gŵr.
Ond rhydd y bywyd sydd fyth i bara
Mewn llymaid o win a thamaid o fara,
A dawn yr Ysbryd mewn diferion dŵr.

yn Christine James (gol.), **Cerddi Gwenallt: Y Casgliad Cyflawn**

Codwn ar ein traed, gan droi i wynebu Llyfr yr Efengylau yng Nghorff yr Eglwys

Y Haleliwia. Haleliwia. Haleliwia. R Haleliwia. Haleliwia.
Haleliwia. Y Gosodaf fy mwa yn y cwmwl, a bydd yn
arwydd cyfamod rhyngof a'r ddaear. R Haleliwia. Haleliwia.
Haleliwia. Y Iesu, Fab Dafydd, trugarha wrthyf. R Haleliwia.
Haleliwia. Haleliwia.

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Gwrandewch yr Efengyl Sanctaidd yn ôl ✠ Sant Luc.

Gogoniant i ti, O Grist.

Bryd hynny: Cymerodd Iesu y Deuddeg gydag ef a dweud wrthynt, "Dyma ni'n mynd i fyny i Jerwsalem, a chyflawnir ar Fab y Dyn bob peth sydd wedi ei ysgrifennu trwy'r proffwydi; oherwydd caiff ei drosglwyddo i'r Cenhedloedd, a'i watwar a'i gam-drin, a phoeri arno; ac wedi ei fflangellu lladdant ef, a'r trydydd dydd fe atgyfoda." Nid oeddent hwy yn deall dim o hyn; yr oedd y peth hwn wedi ei guddio rhagddynt, a'i eiriau y tu hwnt i'w hamgyffred. Wrth iddo nesáu at Jericho, yr oedd dyn dall yn eistedd ar fin y ffordd yn cardota. Pan glywodd y dyrfa yn dod gofynnodd beth oedd hynny, a mynegwyd iddo fod Iesu o Nasareth yn mynd heibio. Bloeddiodd yntau, "Iesu, Fab Dafydd, trugarha wrthyf." Yr oedd y rhai ar y blaen yn ei geryddu ac yn dweud wrtho am dewi; ond yr oedd ef yn gweiddi'n uwch fyth, "Fab Dafydd, trugarha wrthyf." Safodd Iesu, a gorchymyn dod ag ef ato. Wedi i'r dyn nesáu gofynnodd Iesu iddo, "Beth yr wyt ti am i mi ei wneud iti?" Meddai ef, "Syr, mae arnaf eisiau cael fy ngolwg yn ôl." Dywedodd Iesu wrtho, "Derbyn dy olwg yn ôl; dy ffydd sydd wedi dy iacháu di." Cafodd ei olwg yn ôl ar unwaith, a dechreuodd ei ganlyn ef gan ogoneddu Duw. Ac o weld hyn rhoddodd yr holl bobl foliant i Dduw.

Dyma Efengyl ein Gwardwr.

Moliant i ti, O Grist.

Luc 18:31-43

Eisteddwn ar gychwyn y bregeth

Pregeth yn y gyfres “Duw newydd digyfnewid”

“Rwy’n fwyfwy argyhoeddedig mai’r ffordd orau o ddiwinydda yw barddoni,” meddai’r diwinydd a’r hanesydd, Diana Butler Bass, yn ddiweddar. Mae hi’n ein cyfeirio at yr her o sôn am y Duw anweledig mewn ffyrdd sy’n anrhydeddu dirgeledd Duw, a thuag at y gwirionedd mai mewn barddoniaeth y mae beirdd, emynwyr, pregethwyr a holl bobl Dduw yn aml wedi dod agosaf at ganfod mewn geiriau’r harddwch, y gwirionedd a’r cariad y mae’r enaid yn ei gaffael yn Nuw. Wrth i ni gamu tuag’r Wythnos Fawr a llawenydd dwfn y Pasg, bydd cerdd i gyd-fynd â’n darlenniadau Beiblaidd pob Sul, a bydd ein pregethau’n ein dwyn i ddirgeledd y farddoniaeth, er mwyn ein dwyn hefyd i goflaid dirgeledd Duw. Canys, fel y dywed yr offeiriad a’r llenor, Mark Oakley, “Y mae Duw yn y byd hwn fel y mae barddoniaeth yn y gerdd.”

Yr Is-Ddeon

Ar derfyn y bregeth, codwn ar ein traed

Credo

Ar y cyd, gadewch inni gadarnhau ein ffydd.

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn Nuw Dad,
a greodd bopeth sydd.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn ei Fab Iesu Grist,
a brynodd ddynolryw.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn ei Ysbryd Glân,
sy’n rhoi bywyd i bobl Dduw.**

**Yr wyf yn credu ac yn ymddiried yn un Duw,
✠ Dad, Mab ac Ysbryd Glân.
Amen.**

Ymbiliau

Gyda'n holl galon a'n holl feddwl gweddiwn ar Dduw.

Eisteddwn neu benliniwn

Defnyddiwn yr ymatebion

Ŵ O Dduw, yn dy drugaredd,

℞ **Gwrando ein gweddi.**

Ŵ Gorffwys tragwyddol dyro iddynt, O Dduw.

℞ **A llewyrched goleuni gwastadol arnynt.**

Ŵ ✕ Gorffwysed hwy mewn tangnefedd.

℞ **A chyfodi mewn gogoniant.**

Ŵ Dad trugarog,

℞ **Derbyn y gweddiau hyn**

er mwyn dy Fab, ein Gwardwr Iesu Grist.

Amen.

Codwn ar ein traed, a gwneir Casgliad yn ystod yr emyn

Cymun

Emyn

Mawr oedd Crist yn nhragwyddoldeb,
mawr yn gwisgo natur dyn,
mawr yn marw ar Galfaria
mawr yn maeddu angau'i hun;
hynod fawr yw yn awr,
Brenin nef a daear lawr.

Mawr oedd Iesu yn yr arfaeth,
mawr yn y cyfamod hedd,
mawr ym Methlem a Chalfaria,
mawr yn dod i'r lan o'r bedd;
mawr iawn fydd ef ryw ddydd
pan ddatguddir pethau cudd.

Mawr yw Iesu yn ei Berson,
mawr fel Duw, a mawr fel dyn,
mawr ei degwch a'i hawddgarwch,
gwyn a gwridog, teg ei lun;
mawr yw ef yn y nef
ar ei orsedd gadarn, gref.

Geiriau

Titus Lewis (1773-1811)

Cerddoriaeth | "Bryn Myrddin"

John Morgan Nicholas (1895-1963)

Parhawn ar ein traed tan y rhannwn y Tangnefedd

Offrwm

Deuwn i'r fangre hon â'r bara sy'n gynhaliaeth.

Fe ddaw inni'n fara'r bywyd.

Deuwn i'r fangre hon â'r gwin sy'n mwyneddio.

Fe ddaw inni'n waed einioes y byd.

Gweddi Ewcharistaidd

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Dyrchefwch eich calonnau.

Yr ydym yn eu dyrchafu at yr Arglwydd.

Diolchwn i'r Arglwydd ein Duw.

lawn yw rhoi ein diolch a'n clod.

lawn yn wir, ein dyletswydd a'n llawenydd bob amser ac ym mhob lle, yw diolch i ti, Dad Sanctaidd, hollalluog a bythfywiol Dduw, trwy Iesu Grist ein Harglwydd.

Gan mai ef yw ein harchoffeiriad mawr, a'n rhyddhaodd o'n pechodau ac a'n gwnaeth yn offeiriadaeth frenhinol yn dy wasanaethu di, ein Duw a'n Tad.

Felly, gyda llu'r angylion a holl gwmpeini'r nef, cyhoeddwn ogoniant dy enw ac ymuno â hwy yn eu hemyn diderfyn o fawl:

Sanct, Sanct, Sanct Arglwydd Dduw'r lluoedd, Nef a daear sy'n llawn o'th ogoniant. Gogoniant a fo i ti, O Arglwydd goruchaf.

✠ Bendigedig yw'r hwn sy'n dyfod yn enw'r Arglwydd. Hosanna yn y goruchafion.

Cerddoriaeth

Gwasanaeth Cymun yn C, William Mathias (1934-1992)

Parhawn ar ein traed

Pob moliant a diolch i ti, y gwir a'r bywiol Dduw, Crëwr pob peth, Rhoddwr bywyd. Lluniaist ni ar dy ddelw dy hun, ond yr ydym ni wedi difwyno'r ddelw honno a syrthio'n brin o'th ogoniant. Rhoddwn ddiolch i ti am anfon dy Fab i rannu ein bywyd ni; fe'i hildiaist i farwolaeth fel y câi'r byd ei achub, a'i atgyfodi oddi wrth y meirw fel y bo i ni fyw ynddo ef, ac yntau ynom ninnau.

Sancteiddia â'th Ysbryd y bara hwn a'r gwin hwn, dy roddion inni, fel y bôn't i ni yn gorff a gwaed ein Hiachawdwr, Iesu Grist.

Y nos y bradychwyd ef, cymerodd fara ac, wedi rhoi diolch, fe'i torrodd a'i roi i'w ddisgyblion, gan ddweud, Cymerwch, bwyteu'ch; hwn yw fy nghorff a roddir drosoch: gwnewch hyn er cof amdanaf. ✠

Yr un modd ar ôl swper cymerodd y cwpan, ac, wedi rhoi diolch, fe'i rhoddodd iddynt, gan ddweud, Yfwch o hwn bawb, oherwydd hwn yw fy ngwaed o'r cyfamod newydd a dywelltir drosoch a thros lawer er maddeuant pechodau: gwnewch hyn bob tro yr yfwch ef er cof amdanaf. ✠

Gadewch inni gyhoeddi dirgeledd y ffydd:

Bu farw Crist.

Atgyfododd Crist.

Daw Crist mewn gogoniant.

Fel y gorchmynnodd ef inni, O Dad, yr ydym yn cofio Iesu Grist, dy Fab. Gan gyhoeddi ei farwolaeth fuddugoliaethus, a chan ymlawenhau yn ei atgyfodiad, a disgwyl iddo ddod mewn gogoniant, deunw â'r bara hwn a'r cwpan hwn i ti. Derbyn ein haberth o ddiolch a moliant.

Adfer ac adfywia dy holl bobl, adnewyddu ni a phawb y gweddiwn trostynt â'th ras a'th ✠ fendith nefol a derbyn ni yn y diwedd gyda'th holl saint i'r llawenydd diderfyn hwnnw a addawyd inni gan dy Fab, ein Harglwydd Iesu Grist.

Trwyddo ef, gydag ef, ynddo ef, yn undod yr Ysbryd Glân, eiddot ti, Dad hollalluog, yw pob anrhydedd a gogoniant, yn oes oesoedd.

✠ **Amen.**

Parhawn ar ein traed

Gweddi'r Arglwydd

Fel y dysgodd ein Hiachawdwr ni, gweddiwn yn hyderus:

Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd, sancteiddier dy enw, deled dy deyrnas, gwneler dy ewyllys; megis yn y nef, felly ar y ddaear hefyd. Dyro i ni heddiw ein bara beunyddiol a maddau i ni ein dyledion, fel y maddeuwn ninnau i'n dyledwyr. Ac nac arwain ni i brofedigaeth; eithr gwared ni rhag drwg. Canys eiddot ti yw'r deyrnas, a'r gallu, a'r gogoniant, yn oes oesoedd. Amen.

Tangnefedd

Bydd dy iachád yn ffynnu'n ein calonnau; dy gyfiawnder yn mynd o'n blaenau â'th gorff torredig yn gyflawn mewn tangnefedd.

Tangnefedd y Bythol Dduw a fo gyda chwi bob amser.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Rhannwn arwydd o Dangnefedd.

Rhannwn arwydd o Dangnefedd; yna penliniwn neu eisteddwn

Torri

Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: trugarha wrthym.

Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: trugarha wrthym.

Oen Duw, sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd: dyro inni dy dangnefedd.

Cerddoriaeth

Gwasanaeth Cymun yn C, William Mathias (1934-1992)

Cyfuno

✠ Iesu yw Oen Duw sy'n dwyn ymaith bechodau'r byd.
Gwyn eu byd y rhai a elwir i'w swper.

**Waredwr, nid wyf yn deilwng i'th dderbyn,
ond dywed y gair a chaf fy iacháu.**

Deuwn i Gymuno, gan ddilyn cyfarwyddyd y Stiwardiaid, o'r Afrlladen Sagrafenol
ac, os y dymunwn, o'r Gwerthfawr Waed

Motét

Tyrd, fy ffordd, fy ngwir, fy myw:
Ffordd sy'n rhoi i ni ein ffun:
Gwir sy'n lladd pob cynnen yw:
Byw sy'n lladd yr angau hun.

Tyrd, fy ngwawl, fy ngwledd, fy nerth:
Gwawl sy'n mynnu dangos gwledd:
Gwledd o hyd sy'n ennill gwerth:
Nerth sy'n rhoi i'r gwestai hedd.

Tyrd, fy hwyl, fy serch, fy mryd:
Hwyl na ellir ei lesgáu:
Serch sy'n dal y rhin o hyd:
Bryd mewn serch sy'n llawenhau.

Geiriau

George Herbert (1593-1633)

Cyfieithiad

George Guest (1924-2002)

Cerddoriaeth

Ralph Vaughan Williams (1872-1958)

Ar ôl i bawb Gymuno, safwn i ganu'r emyn

Cyfamod hedd, cyfamod cadarn Duw,
ni syfl o'i le, nid ie a nage yw;
cyfamod gwir, ni chyfnawidir chwaith;
er maint eu pla, daw tyrfa i ben eu taith.

Cyfamod rhad, o drefniad Un yn Dri,
hen air y llw a droes yn elw i ni;
mae'n ddigon cry' i'n codi i fyny'n fyw,
ei rym o hyd yw holl gadernid Duw.

Cyfamod cry', pwy ato ddyry ddim?
Nid byd na bedd all dorri'i ryfedd rym;
diysgog yw hen arfaeth Duw o hyd,
nid siglo mae fel gweinion bethau'r byd.

Geiriau

Edward Jones (1761-1836)

Cerddoriaeth | "Ellers"

Edward John Hopkins (1818-1901)

Parhawn ar ein traed

Ymadael

Gras a thangnefedd a fo gyda chwi.

A'th gadw di yng nghariad Crist.

Bydded i Grist, a gasglodd yn un bopeth daearol a nefol, trwy gymryd ein crawd ni, eich llenwi â'i lawenydd a'i dangnefedd; a bendith Duw hollalluog, y Tad, ✠ y Mab, a'r Ysbryd Glân, a fo yn eich plith ac a drigo gyda chwi yn wastad.

Amen.

Awn ymaith mewn tangnefedd.

Yn Enw Crist. Amen.

Parhawn ar ein traed hyd nes i'r gweinidogion ymadael; yna eisteddwn neu ymadael

Offrymddarn ar yr organ

Postliwd, William Mathias (1934-1992)

Cerddi ein cyfres bregethu

Wrth i ni gamu tuag'r Wythnos Fawr a llawenydd dwfn y Pasg, mae cerdd i gyd-fynd â'n darlenniadau Beiblaidd pob Sul.

Beth am fynd â'r llyfryn hwn adref gyda chi, ac ailymweld â'r gerdd yn ystod yr wythnos. Darllenwch hi yn dawel, neu ar lafar, efallai fwy nag unwaith.

Cwestiynau ar ôl darllen cerdd

1 Beth a'ch trawodd gyntaf pan oeddech chi'n darllen y gerdd? Beth oedd yn neidio allan atoch chi?

2 Beth wnaethoch chi weld, blasu, clywed, ogleuo a chyffwrdd?

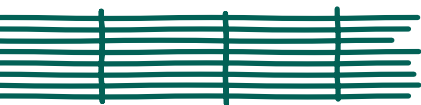
3 Pa ran o'r gerdd oedd yn ennyn eich diddordeb neu a oedd yn ddyrys i chi?

4 Pa emosiynau ydych chi'n eu gweld yn y gerdd?

5 Sut mae'r gerdd yn gwneud i chi deimlo? Beth yn y gerdd a ddaeth â chysur i chi? Beth yn y gerdd a'ch heriodd?

6 A oedd y gerdd yn eich cysylltu â rhywbeth o bwys? Beth yw'r neges yn y gerdd i chi?

Hysbys

Dydd Mercher y Llundw

Dydd Mercher y Llundw, y dydd Mercher nesaf hwn, yw dechrau'r Grawys. Dethlir dau Gymun Bendigaid ar Gân yn ddwyieithog yn y Gadeirlan am 12.30pm a 6.00pm, pan y bydd y Canon dros Fywyd Cynulleidfaoel yn pregethu. Caiff lludw ei arddodi yn y ddau wasanaeth. Mae Dydd Mercher y Llundw yn ddiwrnod arwyddocaol a sanctaidd yn y flwyddyn Gristnogol. Gwnewch bob ymdrech i fod yn bresennol yn un o'r ddau wasanaeth.

Cymanfa Gŵyl Ddewi

Byddwn yn dathlu gŵyl ein nawddsant cenedlaethol gyda Chymanfa yn y Gadeirlan am 6pm. Bu ein gwasanaethau Naw Llith a Charol yng ngolau kannwyll yn ystod yr Adfent a'r Nadolig yn achlysuron hynod boblogaidd a theimladwy. Gwnewch bob ymdrech i nodi'r diwrnod pwysig hwn drwy addoliad yn y Gadeirlan.

Clwb Cwyr y Gysegrfa

Bu i griw bychan, wedi ei gynnull gan un o Ysgolheigion y Gân, Aine Guy, gwrrdd ddydd Gwener i loywi llestri Cymun a chanwyllbrennau arian a phres y Gaderilan. Diolch iddynt am eu gwaith diwyd. Byddant yn cwrdd eto, mewn pryd ar gyfer yr Wythnos Fawr, am 11am ddydd Gwener 31 Mawrth, gan orffen mewn pryd ar gyfer y Cymun dyddiol am 12.30pm. Bydd cwyr, cadachau, menig, te a choffi yn cael eu darparu! Mae croeso

cynnes i unrhyw un ymuno, ac mae Aine yn hapus i ddarparu rhagor o fanylion ar aine.guy@btinternet.com.

Urddwisgoedd

Heddiw yw'r Sul olaf y bydd y Gweinidogion wrth Fwrdd yr Allor yn yn gwisgo urddwisgoedd a fenthycwyd o Eglwys y Drindod Sanctaidd, Llandudno. Erbyn i ni aildechrau gwisgo gwyrdd yn yr haf, bydd ein comisiwn o urddwisgoedd "Gwynedd" newydd wedi ei gwblhau, gan ddarparu ar ein cyfer urddwisgoedd teilwng yr holl liwiau litwrgaidd. Rydym yn ddiolchgar i Gyngor Ardal Weinidogaeth Bro Tudno a phobl y Drindod Sanctaidd am eu haelioni, a chadwn hwy yn ein gweddïau wrth iddynt baratoi ar gyfer cyfnod o amser heb Ficer dros y misoedd nesaf, wrth i'r Parchg Andrew Sully symud gyda'i wraig, ein Hesgob Cynorthwyol, i Esgobaeth Llandaf.

Trwyddedau parcio

Mae trwyddedau parcio 2023 nawr eu hangen ar gyfer defnyddio maes parcio'r Gadeirlan ar ddiwrnodau heblaw dydd Sul.

Datganiadau Paned

Pob dydd Iau
11.15am am 45 munud
Paned a chacen o 10.45am

23 Chwefror | Sam a Christina Hutchinson-Rogers | Clarinét a Ffliwt

Coryddion Sam a Christina yn cyflwyno datganiad hanner-tymor yn dangos eu sgiliau ar eu hofferynnau eraill, gan gynnwys perfformiad Concerto Clarinét gan Mozart.

2 Mawrth | Ella Leonard | Obo

Myfyriwr Prifysgol Bangor Ella Leonard yn ymweld â'r Gadeirlan i'n cyflwyno i rai o gweithiau allweddol o repertoire yr obo.

Yr wythnos

Heddiw | Today

3.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Ymatebion | Responses, Smith; Gwasanaeth Hwyrrol yn A fflat | Evening Service in A flat, Harwood; O thou the central orb, Wood; Postliwd yn D fwyaf | Postlude in D major, Bach

Dydd Llun | Monday

12.30pm Cymun | Eucharist

5.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Dydd Mawrth | Tuesday

9.00pm Camau Bach

12.30pm Cymun | Eucharist

5.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

22 Chwefror | Dydd Mercher y Lluw | 22 February | Ash Wednesday

12.30pm Cymun Bendigaid ar Gân ag Arddodiad Lluw | Choral Holy Eucharist with the Imposition of Ashes

Gwasanaeth Cymun Byr | Short Communion Service, Batten; Almighty and everlasting God, Tomkins

6.00pm Cymun Bendigaid ar Gân ag Arddodiad Lluw | Choral Holy Eucharist with the Imposition of Ashes

Offeren i Bedwar Llais | Mass for Four Voices, Byrd; Miserere mei, Allegri; Ave verum corpus, Byrd

Dydd Iau | Thursday

11.15am Datganiad | Recital

12.30pm Cymun | Eucharist

2.00pm | **Eglwys y Groes** Cymun | Eucharist

5.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

24 Chwefror | Dygwyl Mathias | 24 February | St Matthias's Day

12.30pm Cymun | Eucharist

Dydd Sadwrn | Saturday

12.30pm Cymun | Eucharist

26 Chwefror | Sul Cyntaf y Garawys | 26 February | The First Sunday of Lent

8.15am Holy Eucharist

9.15am Cymun Bendigaid ar Gân

Offeren Fer yn y Modd Phrygiaidd, Wood; Gwynnach na'r eira, Evans; Aus der Teife rufe ich, Bach

11.00am Choral Holy Eucharist

Communion Service in A minor, Darke; Wash me thoroughly, Wesley; Prelude and Fugue in G minor, Buxtehude

3.30pm Gosber ar Gân | Choral Evensong

Ymatebion | Responses, Tomkins; Ail Wasanaeth Hwyrrol | Second Evening Service, Gibbons; Hear my prayer, O Lord, Purcell; O Welt, ich muss dich lassen, Karg-Elert

---

Ein gweddi

Ein cymuned Banc Bwyd y Gadeirlan

Ein hesgobaeth Ardal Weinidogaeth Bro Cymer

Yn glâf Joy Levine, offeiriad; John Watkin Jones; Caitriona Carroll; Clare Jones; Robbie Ross; Carole Watson; Fiona Cain; Siân Furlong-Davies; Andrew Clark; Giuseppina de Giovanni; Domenico de Rosa; Rebekah Murphy; Ray Lopez

A fu farw'n ddiweddar Susan Greenwood; Andrew McKenzie; Brianna Ghey; Pauline Mulhoney

Gŵyl goffa Muriel Mary White (22)

Diogelu

Mae diogelu plant ac oedolion sydd mewn perygl yn hanfodol, ac rydym wedi ymrwymo i feithrin amgylchedd lle mae pawb yn gallu addoli a chymryd rhan ym mywyd Cadeirlan Deiniol Sant yn ddiogel. Os oes gennych unrhyw bryderon, codwch nhw ar unwaith gydag aelod o dîm y Gadeirlan.

Cynaliadwyedd a chaniatâd

Rydym yn defnyddio papur sydd wedi ei ailgylchu 100% a'i gynhyrchu â charbon deuocsid isel.

Caiff cynifer o'n gwasanaethau'n eu ffrydio ar Facebook, ac mae'r recordiad ar gael wedi hynny ar dudalen Facebook y Gadeirlan. Efallai y bydd ffotograffydd swyddogol ar ddyletswydd. Mae eich presenoldeb yn gyfystyr â'ch caniatâd i gael eich cynnwys mewn unrhyw ffilmio, tynnu lluniau, recordio sain neu ddarlledu. Os nad ydych am i ffotograff ohonoch chi neu blentyn yn eich gofal gael ei ddefnyddio gan y Gadeirlan, siaradwch ag aelod o dîm y Gadeirlan.

Cydnabyddiaethau

Atgynhyrchir deunydd yn y drefn hon o wasanaeth o dan CLL 280874. Mae'r gwasanaeth hwn yn cynnwys rhannau o'r **Drefn ar gyfer y Cymun Bendigaid 2004** hawlfraint © Gwasg yr Eglwys yng Nghymru 2004. Mae'r llithoedd a'r salmyddiaeth Gymraeg yn seiliedig ar **The New Revised Standard Version of the Bible** ac **Y Beibl Cymraeg Newydd: Argraffiad Diwygiedig**. Daw cytgan y salmyddiaeth Gymraeg o Nicander, **Y Psallwyr** (1850) a'r salmyddiaeth Saesneg o **The Saint Helena Breviary** (2019).

Mae delwedd y clawr yn ystod tymor of Gesimáu a'r Grawys yn ffotograffau gan y ffotograffydd lleol ac un o gyfeillion y Gadeirlan, Dave Custance.

Cadeirlan ac Eglwys Archesgobol

Deiniol Sant ym Mangor

The Cathedral & Metropolitan Church of Saint Deiniol in Bangor

Esgob ac Archesgob Cymru
Y Parchediac Andrew T. G. John
Bishop & Archbishop of Wales

The Most Rev Andrew T. G. John

Is-Ddeon | Sub-Dean

Canon Siôn B. E. Rhys Evans

sionrhys-evans@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon dros Fywyd Cynulleidfaol

Canon for Congregational Life

Canon Tracy Jones

tracyjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Cyfarwyddwr Cerdd | Director of Music

Joe Cooper

joecooper@eglwysyngnghymru.org.uk

Organydd | Organist

Martin Brown

martinbrown@eglwysyngnghymru.org.uk

Gweinidog Teulu | Family Minister

Naomi Wood

naomiwood@eglwysyngnghymru.org.uk

Clerc y Cabidwl | Chapter Clerk

Robert Jones

robertjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Cwstos | Custos

Simon Taylor

simontaylor@eglwysyngnghymru.org.uk

Trysorydd | Treasurer

Kelly Edwards

kellyedwards@eglwysyngnghymru.org.uk

Gweinyddwr Liturgi | Liturgy Administrator

Sam Jones

samjones@eglwysyngnghymru.org.uk

Rheolwr Prosiect Cadwraeth a Datblygu

Conservation & Development Project Manager

Simon Ogdon

simonogdon@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon Secundus

Canon David Thomas Morris

davidmorris@eglwysyngnghymru.org.uk

Canon Emeritus | Canon Emeritus

Canon Angela Williams

Aelodau o Goleg Offeiriadol y Gadeirlan

Members of the Cathedral's College of Priests

Y Parchg Ddr | The Revd Dr John Prysor-Jones,

y Tra Pharchg Athro | the Very Revd Prof.

Gordon McPhate, y Parchg | the Revd Peter

Kaye

Darllenydd | Reader

Elma Taylor

Pensaer y Gadeirlan | Cathedral Architect

Simon Malam

Rhif elusen | Charity number 1158340

Cefnogaeth

Caiff y fangre sanctaidd hon llawn ffydd, gobaith a chariad, a phopeth sy'n digwydd yma, ei chynnal gan eich haelioni chi.

1 I roi rhodd ar-lein ar eich ffôn heddiw, sganwch y cod QR isod.

2 Defnyddiwch ein peiriant rhoi digyswilt yng nghefn Corff yr Eglwys i dapio cerdyn neu ffôn.

Trwy roi rhodd, byddwch yn ein helpu i barhau â'n gwaith hanfodol.

